

ÜLDKORRALDUS

03. veebruar 2026 nr 1.2-17/60

Täiendavate loomatauditõrje abinõude kehtestamine kõrge patogeensusega lindude gripi leviku piiramiseks

Kõrge patogeensusega lindude gripp (edaspidi *KPLG*) on lindude nakkuslik viirushaigus. *KPLG* viirused võivad põhjustada 90–100% suuremust kodulindude populatsioonis, tuues endaga kaasa piirangud kauplemisel lindude ja loomsete saadustega ning suured kulutused taudi likvideerimiseks. *KPLG* viiruste levikul mängivad olulist rolli rändlinnud, kes võivad kevad- ja sügisrände ajal levitada viirusi pika vahemaa taha. Kui metslindudel esineb *KPLG* viirust, valitseb pidev oht, et need viirused võivad otseselt või kaudselt sattuda ettevõttesse, kus kasvatatakse kodulinde või tehistingimustes peetavaid linde. Ühest ettevõttest võib tauditekitaja levida teistesse ettevõttesse.

Määrusega (EL) 2016/429 on kehtestatud loomadele või inimestele edasikanduvate taudide ennetamise ja tõrje õigusraamistik. *KPLG* kuulub kõnealuses määruses esitatud mõiste [artikli 9 lõike 1 punktis a osutatud] „loetellu kantud taudid“ alla ning selle suhtes kohaldatakse kõnealuses määruses taudide ennetamise ja tõrje kohta sätestatud eeskirju. Kõnealuse määruse artikli 70 lõike 1 punkti b kohaselt võtab tabandunud liikmesriigi pädev asutus, kui ta kahtlustab või kinnitab ametlikult artikli 9 lõike 1 punktis a osutatud loetellu kantud taudi levikut metsloomadel, vajalikke taudiennetus- ja tauditõrjemeetmeid. Pädevaks asutuseks on veterinaarseaduse § 9 p 1 ning määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punkti 55 alusel Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA). Määruse (EL) 2016/429 artikli 70 lõikest 2 tulenevalt võtab PTA taudiennetus- ja tõrjemeetmete valikul arvesse taudiprofiili ja tabandanud metsloomi ning riski taudide edasikandumiseks loomadele ja inimestele.

2025. aasta sügisrände perioodil on Animal Disease Information System (ADIS)¹ andmete alusel Euroopas registreeritud väga kõrge *KPLG* A(H5N1) esinemissagedus metslindudel, sealhulgas Eesti naaberriikides (Läti, Leedu, Soome, Rootsi jt). Samuti on viirust tuvastatud näiliselt tervetel veelindudel. Ka Eestis on 2025. aasta detsembris ja 2026. aasta jaanuaris tuvastatud *KPLG* viirusetüve H5N1 esinemist nii metslindudel, kodulindudel kui ka ühel imetajal², seejuures on vastavad leiud tuvastatud Harjumaal, Järvamaal, Ida-Virumaal, Hiiumaal, Tartumaal ja Põlvamaal. Eelnev kinnitab viiruse aktiivset esinemist nii Eestis kui ka

¹ Kättesaadav veebiaadressil: <https://webgate.ec.europa.eu/tracesnt/adis/public/notification>.

² *KPLG* leviku andmed Eestis on kättesaadav PTA veebilehel <https://pta.agri.ee/lindude-gripp/lindude-gripp/lindude-gripi-levik>.

Eesti lähiümbruses, millest tulenevalt on nakkusoht kõrge ning keskkonna saastatus tõenäoliselt ulatuslik. Lindude gripi radari andmetel³ esineb nakkusoht kogu Eesti territooriumil.

Euroopa Toiduohutusamet (EFSA) rõhutab⁴, et väljas peetavate lindude ligipääs looduskeskkonnale ja kokkupuude metslindudega (sh veelindudega) suurendab riski KPLG levikuks farmidesse. Lindude siseruumides pidamine vähendab otsesest kokkupuudest metslindudega, mis on üks peamisi viiruse leviku teid. Samuti aitab see välistada otsesest keskkonnasaastest tingitud ülekannet, mis on oluline eriti rändlindude rändeperioodide ajal. Seega on siseruumides pidamine oluline riskimaandamise meede, mis aitab vähendada nakkuse sissetungi tõenäosust. EFSA on oma aruannetes osundanud, et piirkondades, kus metslindude seas levib KPLG viirus või kus on teatatud metslindude massilisest suremusest, on tungivalt soovitatav keelata kodulindude väljas pidamine.⁵

Lindude väljas pidamise keeldu rakendavad ka teised Euroopa riigid nagu Soome, Belgia, Iirimaa ja Itaalia.

Lähtudes KPLG laiaulatuslikust levikust, sh KPLG kinnitatud juhtudest Eestis ja Eesti naaberriikides, ning EFSA soovitustest, pöördus PTA Riigi Laboriuuringute ja Riskihindamise Keskuse (LABRIS) poole ekspertarvamuse saamiseks küsimuses, kas Eestis on peetavate lindude väljas pidamise keelu rakendamine põhjendatud.

LABRIS-e 2026. a ekspertarvamuses „Peetavate lindude väljas pidamise keelu põhjendus arvestades kõrge patogeensusega lindude gripi (KPLG) laiaulatuslikku levikut Euroopas ja Põhjamaades“ on hinnatud viiruse leviku taset hetkel kõrgeks. Ekspertarvamuse kohaselt tuleb eeldada, et viiruse aktiivne ringlus keskkonnas jätkub vähemalt lähikuudel, sh kevadrände perioodil. Ekspertarvamuses on sedastatud, et arvestades viiruse ökoloogilist käitumist, senist levikumustrit ning varasemate aastate kogemust, on tõenäoline, et ilma täiendavate riskimaandamise meetmeteta jätkub KPLG levik nii metslindude kui ka kodulindude populatsioonides vähemalt kuni rändeaktiivsuse ja keskkonnasaastatuse olulise vähenemiseni. Seetõttu tuleb prognoosida jätkuvat nakkusriski ka Eesti territooriumil, eriti piirkondades, mis paiknevad rändekoridorides või suurte veelindude koondumisalade läheduses. Kui täiendavaid meetmeid ei rakendata, suureneb tõenäosus viiruse sissetungiks kodulindude populatsioonidesse, mis võib kaasa tuua ulatuslikke haiguspuhanguid, lindude hukkumisi ning märkimisväärset majanduslikku kahju. Samuti võib jätkuv keskkonnasaastatus suurendada KPLG levikut metslindude ja imetajate seas, mis omakorda hoiab nakkustaset kõrgel, raskendades epidemioloogilise olukorra stabiliseerumist. Ekspertarvamuses on kokkuvõtlikult järeldatud, et antud epidemioloogilises olukorras on põhjendatud rakendada rangemaid ajutisi riskimaandamise meetmeid, sealhulgas peetavate lindude väljas pidamise keeldu kõrge riskiga perioodidel ja piirkondades, koos tõhustatud bioohutusmeetmetega. Kahju-kasu hinnangu põhjal kaalub ajutise väljas pidamise keelu ning sellega kaasnev heaolu- ja majandusmõjude koormus üles potentsiaalselt ära hoitavad ulatuslikud kahjud, mis kaasneksid KPLG laialdase levikuga kodulindude populatsioonides, sh loomade hukkumine, tootmiskahjud ja täiendavad tõrjekulud.

---

³ Bird Flu Radar. Kättesaadav veebilehelt:

https://app.bto.org/mmt/avian_influenza_map/avian_influenza_map.jsp.

⁴ EFSA teaduslik aruanne „Avian influenza overview December 2024–March 2025“. Kättesaadav veebilehel: [Avian influenza overview December 2024–March 2025](#), lk 49

⁵ EFSA teaduslik aruanne „Avian influenza overview. September–November 2025.“ Kättesaadav veebilehel: <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2025.9834>, lk 50; EFSA aruanne "Unprecedented high level of highly pathogenic avian influenza in wild birds in Europe during the 2025 autumn migration". Kättesaadav veebilehel: <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2025.9811>, lk 9

Tulenevalt viiruse levikust peamistes rändekoridorides ning kinnitatud haigusjuhtumitest Eestis ja naaberriikides, esineb kõrge oht nakkuse edasiseks levikuks, iseäranis aktiivse mets- ja veelindude rände ajal, mis suurendab KPLG sissetoomise ja leviku riski. Sellest tulenevalt on peetavate lindude väljas pidamise keeld põhjendatud ja vajalik meede KPLG leviku tõkestamiseks. Kohalike röövlindude ja imetajate nakatumine näitab, et keskkond on viirusega saastunud ja viiruse leviku tõenäosus selles piirkonnas on suur. Kuna nakatunud röövlindude on tuvastatud Eesti eri paigus (merikotkas Tartumaal, kanakull Harjumaal), siis see näitab, et kõrge patogeensusega lindude gripi viirus on meil ulatuslikult levinud. Olukorras, kus KPLG on tuvastatud eri Eesti paigus ning kus kogu Eesti territooriumil esineb nakkusoht, on põhjendatud keelata lindude väljas pidamine Eestis tervikuna. Lindude välitingimustes pidamine on lubatud üksnes juhtudel, kus lindude seepidamine põhjustab vääramatult ohtu lindude elule ja tervisele ning kui on välistatud kokkupuude looduses vabalt elavate lindude või neilt pärineva võimaliku nakkusohtriku materjaliga.

Samadel põhjustel, s.o KPLG leviku tõkestamiseks metslindudelt peetavatele lindudele, on põhjendatud ja vajalik keelata ka looduses vabalt elavate lindude toomine kohtadesse, kus peetakse kodulinde või teisi tehistingimustes peetavaid linde.

Olukorras, kus parte ja/või hanesid peetakse erandtingimusel välitingimustes, on vajalik keelata partide ja hanede pidamine koos muude peetavate lindudega. Arvestades, et partidel ja hanedel ei esine tavaliselt KPLG kliinilisi tunnuseid, võivad pardid ja haned põhjustada KPLG viiruse levikut muudele peetavatele lindudele. Partide ja hanede pidamine koos muude peetavate lindudega on lubatav üksnes PTA loal. Sellise loa väljastamise eelduseks on, et viiruse sissetoomise ohtu on võimalik hinnata väheseks sõltuvalt kasvanduse eripäradest ja rakendatavatest riskivähendusmeetmetest.

Meetmete rakendamise alguskuupäev on 09.02.2026. a. Meetmeid rakendatakse seni, kuni lindude rände, epidemioloogilise olukorra, viiruse aktiivsuse ning bioturvalisuse taseme hindamise tulemusena on võimalik järeldada, et KPLG leviku risk ettevõttesse, kus peetakse kodulinde ja tehistingimustes peetavaid linde, on madal. PTA annab meetmete tühistamise kohta eraldi korralduse.

Arvestades eeltoodut ning võttes aluseks veterinaarseaduse § 59 lõike 1, haldusmenetluse seaduse § 51 ja maamajandusministri 18. augusti 2020. a määruse nr 57 „Põllumajandus- ja Toiduameti põhimäärus“ § 8 lg 1 p 15, annab PTA välja korralduse riskimaandamis- ja tugevdatud bioturvalisuse meetmete rakendamise kohta KPLG leviku ohu vähendamiseks järgmiselt:

1. Keelan Eesti Vabariigi territooriumil kodulindude ja teiste tehistingimustes peetavate lindude (edaspidi *”peetavad linnud”*) pidamise välitingimustes.
2. Peetavaid linde on lubatud pidada välitingimustes juhul, kui:
  - 2.1 peetavate lindude seepidamine põhjustab vääramatult ohtu lindude elule ja tervisele;
  - 2.2 on välistatud kokkupuude looduses vabalt elavate lindude või neilt pärineva võimaliku nakkusohtriku materjaliga järgneval viisil:
    - i) peetavad linnud on kaitstud metslindudega kokkupuute eest võrkude, katuste või rõhtselt paikneva kanga või muu asjakohase vahendiga, ja
    - ii) peetavatele lindudele antakse neile ette nähtud sööta ja jooki sisetingsimustes või varikatuse all, mis takistab piisavalt metslindude ligipääsu ja hoiab ära metslindude kokkupuute peetavatele lindudele mõeldud sööda ja veega.
3. Keelan kooskõlas korralduse punktiga 2 välitingimustes peetavate partide ja hanede pidamise koos teiste peetavate lindudega, välja arvatud juhul, kui PTA on andnud selleks

loa.

4. Lindude pidamise kohtadesse on keelatud tuua looduses vabalt elavaid linde.
5. Üldkorraldus jõustub 09.02.2026.
6. Üldkorraldusest teavitatakse avalikkust massiteabevahendi kaudu.

(allkirjastatud digitaalselt)

Raimo Heinam
Peadirektor

Vaidlustamisviide: Isikul on õigus haldusakti vaidlustada esitades selleks kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus (HKMS) sätestatud korras.

Vastavalt HKMS § 46 sätestatud kaebetähtaegadele:

- tühistamis- ja kohustamiskaebuse võib esitada 30 päeva jooksul arvates haldusakti teatavaks tegemisest;
- keelamiskaebuse võib esitada tähtajatult;
- hüvitamiskaebuse võib esitada kolme aasta jooksul arvates päevast, kui kaebaja sai teada või pidi teada saama kahjust;
- kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks võib esitada kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

Haldusakti vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.